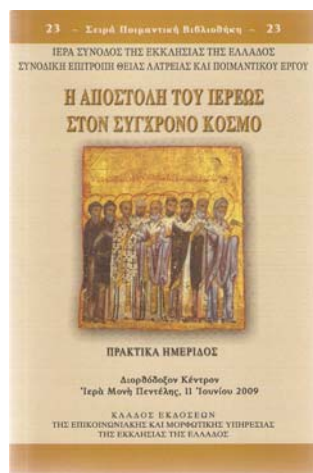

Η ΑΠΟΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΙΕΡΕΩΣ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ*

του Ἀλέξανδρου Μ. Σταυρόπουλου
 ὀμ. Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἐπιλέξαμε γιά τή σημερινή σύναξή σας, σεβαστοί Πατέρες, μέ τή σύμφωνη γνώμη τοῦ Σεβασμιωτάτου καί προσφιλεστάτου Μητροπολίτου σας Κυρίου Εὐσταθίου καί τοῦ Θεοφιλεστάτου βοηθοῦ Ἐπισκόπου Ἀνδρούσης Κυρίου Θεοκτίστου, ὡς τίτλο τῆς ὁμιλίας μας αὐτόν πού ἔχει ἀναγγελθεῖ στό πρόγραμμά σας: *Τήν Ἀποστολή τοῦ ἱερέως στόν σύγχρονο κόσμο*. Ὁμότιπλη μέ τήν Ἡμερίδα πού διοργάνωσε ἡ Συνοδική Ἐπιτροπή Θείας Λατρείας καί Ποιμαντικοῦ Ἔργου στίς 11 Ἰουνίου 2009 στό Διορθόδοξο Κέντρο τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στήν Ἱ. Μονή Πεντέλης. Εἶχαν συμμετάσχει σ' αὐτήν καί ἐκπρόσωποι-ποιμαντικοί συνεργάτες τῆς Ἱ. Μητροπόλεως σας καθώς καί ἄλλων Ἱ. Μητροπόλεων.

Ὅπως ἔχει τονισθεῖ οἱ συμμετέχοντες στίς Ἡμερίδες τῆς Ἱ. Συνόδου θεωροῦνται ὡς οἱ πολλαπλασιαστές τῶν ιδεῶν καί τῶν προτάσεων πού συζητοῦνται σ' αὐτές μέ στόχο τή ζύμωση τοῦ ὅλου φυράματος ἔτσι ὥστε νά ὑπάρξει ὁ πολλαπλασιασμός τοῦ Ἄρτου τῆς Ζωῆς καί νά χορτασθεῖ τό πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας (πρβλ. Ματθαίου 14, 13-21). Εἶναι χρήσιμο, πιστεύω, νά ἐμβαθύνουμε στά θέματα τῆς Ἡμερίδος πού τά Πρακτικά τῆς ἤδη κρατᾶτε στά χέρια σας καί σᾶς ἔχουν διανεμηθεῖ μέ τό φάκελλο τῆς παρουσίας συνάξεως.

* Ὁμιλία στό Γενικόν Ἱερατικόν Συνέδριον Πρεσβυτέρων καί Διακόνων, πού πραγματοποιήθηκε στήν Ἱερά Μητρόπολη Μονεμβασίας καί Σπάρτης στίς 6 Σεπτεμβρίου 2010.

Ἡ Ἡμερίδα ἄρχισε μέ Μήνυμα τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καί Πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Ἰερωνύμου (σ. 11-15). Ἀναγνώστηκε ἀπό τόν Γραμματέα τῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς Πάνοσιολογίωτατο Ἀρχιμανδρίτη π. Σεραφεῖμ Καλογερόπουλο νῦν Θεοφιλέστατο Ἐπίσκοπο Ρεντίνης. Ὁ Μακαριώτατος χαρακτήρισε τό γενικό θέμα τῆς Ἡμερίδος «ὄχι μόνο ἐπίκαιρο γιά μελέτη καί ἐμβάθυνση ἀλλά καί θέμα μέ εὐρύτερες πνευματικές διαστάσεις».

Προχώρησε μέ σκέψεις οἰκοδομῆς τονίζοντας ὅτι «ἡ Ἐκκλησία μας ἐπιθυμεῖ νά διακονήσει τόν “πεπτωκότα ἄνθρωπον” καί νά τόν διασώσει ἀπό τήν ἀλλοτρίωση τῆς προσωπικότητάς του καί τήν διαστροφική ἀντίληψη γιά τή ζωή καί τήν παρουσία του στό οἰκουμενικό γίγνεσθαι» (σ. 12). Μένουμε ὁμως ἐνεοί, σήμερα, καί προβληματιζόμαστε γιά τόν τρόπο τῆς ποιμαντικῆς, καί ὄχι μόνο, διακονίας μας.

Μᾶς δημιουργεῖ κρίσεις συνειδήσεως ἡ ἔκπτωση τῶν θεσμῶν καί μᾶς ἀπογοητεύει ἡ ἀνεπάρκεια καί ἡ ἔλλειψη φιλότιμου ἀπό πολλούς φορεῖς τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Ποίος θά μᾶς ἀπαλλάξει ἀπό τόν πειρασμό τῆς ἀπελπισίας; Πῶς θά βροῦμε πάλι τό ἱεραποστολικό θάρρος τῶν Ἀποστόλων, τῶν Μαρτύρων, τῶν Μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας στήν ἐποχή τους; «Χωρίς τό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ δέν μποροῦμε νά σωθοῦμε» (Ἰ. Δαμασκηνός). Μόνο ὅπου ἀναπαύεται τό Ἅγιο Πνεῦμα ὁ ἄνθρωπος γίνεται πλήρης, τέλειος καί ζωντανός. Στό τέλος ἀπηύθυνε συμβουλές καί παρατηρήσεις, πού ἔχουν σχέση μέ τή θέση καί τή διακονία τῶν Κληρικῶν μέσα στήν Ἐκκλησία καί τήν ἀναστροφή τους μεταξύ τῶν πιστῶν «καθώς πρέπει ἀγίοις» κατά τήν προτροπή τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Ἐφεσίους 5, 3).

Στήν προλογική εἰσήγησή του (σ. 17-23) ὁ σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Φθιώτιδος κ. Νικόλαος ὁμίλησε γιά ἐγγενεῖς καί ἐξωγενεῖς δυσκολίες πού εἶχε πάντοτε ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως στόν κόσμο. Στή σημερινή ὁμως ἐποχή ἡ ἀποστολή τοῦ ἱερέως καθίσταται πολύ δύσκολη, θά ἔλεγε μαρτυρική. Στήν εἰσήγησή του δέν ἦταν δυνατό ἀλλά οὔτε εἶχε καί τήν πρόθεση νά συμπεριλάβει καί νά ἐκθέσει ὅλα τά προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ὁ ἱερέας στήν σημερινή κοινωνία. Ἐπεσήμανε ὁμως κάποια θέματα (δέκα τόν ἀριθμόν) τά ὁποῖα ὀριοθετοῦν τό εὖρος τῆς κρίσεως μέσα στήν ὁποῖα καλεῖται ὁ ἱερεὺς νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του. Ἡ ἐπιτροπή ἐξαγωγῆς συμπερασμάτων τά συμπεριέλαβε ὡς προτάσεις στό Ὑπόμνημά της πρὸς τήν Ἱ. Σύνοδο. Ἀξίζει, ὁμως, νά συγκατήσουμε στή

μνήμη μας αυτό μέ τό όποιο κατέληξε τήν εισήγησή του ό Σεβασμιώτατος, ένα απόσπασμα από έπιστολή του Γέροντος Παϊσίου σέ έναν ιερέα:

«Νά πλησιάζεις τόν σκορπισμένο κόσμο άπλά, ταπεινά και μέ πραγματική αγάπη. Νά κάμεις ότι δέν βλέπεις τά περισσότερα, για νά κάμεις παρατηρήσεις μόνο στά σοβαρά, γιατί ό κόσμος είναι κουρασμένος και παραγμένος δέν είναι σέ θέση νά δέχεται συνέχεια παρατηρήσεις όσο και καλές νά είναι.

Προσπάθησε όσο μπορείς νά γίνεσαι ένας καλός Ίερεύς κάμοντας εργασία στον έαυτόν σου και θά ιδής ότι θά σέ μιμηθούν οί ένορίτες σου και θά γίνουν καλοί άνθρωποι χωρίς νά κοπιάζεις μέ αυτούς» (σ. 23).

* * *

Άς εισέλθουμε, όμως, τώρα στην παρουσίαση των Εισηγήσεων της Ημερίδος. Θά πρέπει νά υπενθυμίσω ότι στην Ημερίδα έτέθησαν προς απάντηση τρία βασικά έρωτήματα που άφορούν στην Αποστολή του ιερέα στον σύγχρονο κόσμο και τά όποια έπιχείρησαν νά απαντήσουν οί έπιμέρους εισηγήσεις. Συγκεκριμένα αναφέρονταν σέ θέματα αυτοσυνειδησίας της ιερατικής διακονίας. Είναι σαν ό ιερέας νά διερωτάται διαδοχικά για τό:

- «Ποιός λένε οί άνθρωποι ότι είμαι;»,
 - «Κι έγώ (ό ιερέας) ποιός λέω ότι είμαι;»,
- για νά αναζητήσει στό τέλος άπόκριση για τό
- τί «άποκαλύπτει», ό Θεός, για τό πώς θέλει, δηλαδή, τούς ιερείς του.

Στό **πρώτο έρώτημα**, απάντησε μέ τή γνωστή του έπιστημονική συγκρότηση και σαφήνεια ό Όμότιμος Καθηγητής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. κ. Βασίλειος Γιούλτσος αναπτύσσοντας τήν Αντίληψη του Κόσμου για τούς Ποιμένες του (σ. 111-125). Όριοθέτησε τό θέμα του ευθύς έξ' αρχής τονίζοντας: «Άν θελήσουμε νά περιορίσουμε τήν έννοια του "κόσμου" στα όρια της εκκλησιαστικής κοινότητας, τότε κατ' ανάγκη θά ταυτίσουμε τόν "κόσμο" μέ τή συνείδηση των πιστών. Η συνείδηση αυτή άποδέχεται και έπικοινωνεί μέ τόν Ποιμένα, γι' αυτό και τό ζήτημα της άποδοχής της είναι γνωστό ότι άποτελεί κεντρικό θέμα της ένότητας

τῆς Ἐκκλησίας καί τήν ἀπασχόλησε ἔντονα ἀπό τίς πρῶτες ἡμέρες τῆς ἰδρύσεώς της» (σ. 111).

Στήν ἔννοια τῆς ἀποδοχῆς ὑπείσρχονται δύο στοιχεῖα: ἡ πνευματικότητα καί ἡ κοσμική λογική. Σύμφωνα μέ τήν πνευματικότητα ἔχουν προτεραιότητα οἱ ἀρετές, τό ἦθος, ἡ σοβαρότητα, ἡ παιδεία, ἡ φιλαδελφία καί ἡ πίστη. Σύμφωνα μέ τή κοσμική λογική, θεωροῦνται σημαντικά στοιχεῖα ἡ ἐξωτερική ἐμφάνιση, ἡ εὐφρόδεια, οἱ διοικητικές ἱκανότητες, οἱ σπουδές, οἱ ὄραματισμοί, ἡ κοινωνικότητα καί ὁ δυναμισμός ἐξουσίας τοῦ Ποιμένα. Φυσικά τά στοιχεῖα πού ἀναφέρθηκαν ποικίλουν σέ ἀπό τόπο σέ τόπο καί ἀπό χρονική περίοδο σέ ἄλλη (σ. 112).

Δι' ὀλίγων ὁμιλεῖ γιά τούς «ἐκπροσώπους τῶν ἱερατείων» τῶν προχριστιανικῶν θρησκειῶν μέ τίς μικρο-ηθικές ἀπαιτήσεις μέ ἐξαίρεση, βέβαια, τόν Ἰουδαϊσμό πού μέ τόν μωσαϊκό Νόμο (Λευιτικό, Δευτερονόμιο) καί ἄλλες διατάξεις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης θεσμοθετεῖ ἕνα αὐστηρό σχῆμα ἱερατικῆς, κανονικῆς καί ποιμαντικῆς εὐθύνης (σ. 112). Στή συνέχεια ἀναφέρεται στή νέα θρησκευτική πραγματικότητα, πού μυσταγωγεῖται μέ τήν κάθοδο τοῦ Παρακλήτου τήν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καί ἀποκαλύπτει στόν κόσμο τό μυστήριο τῆς Ἐκκλησίας καί μαζί του μία «ἄλλη» ἀντίληψη γιά τόν «πρῶτο», τόν «προεστώτα», τόν «Ποιμένα». Εἶναι ἡ ἐμπειρία τῆς μετοχῆς στό πάθος τοῦ Κυρίου πού διαγράφεται στίς ἐπιστολές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (σ. 113-114). Στή συνέχεια ἀναφέρεται στήν ἐποχή τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, στά Διατάγματα τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καί τίς συνέπειες πού αὐτά ἐπέφεραν γιατί ἐγκαινιάζουν μία νέα ἐποχή γιά τούς Χριστιανούς καί κυρίως γιά τούς Ποιμένες τους.

Ἡ μετακωνσταντίνηα αὐτοκρατορεία καί μάλιστα τό ὀρθόδοξο τμήμα τῆς «καθ' ἡμᾶς Ἀνατολῆς» διαμόρφωσε τήν ἐκκλησιαστική συνείδηση τοῦ Ἑλληνισμοῦ, πού ἐπεβίωσε μέσα ἀπό ἀδυσώπητες ἐθνικές περιπέτειες καί διώξεις. Σ' αὐτή τήν ἐκκλησιαστική κατάσταση ρίζωσε μία παράδοση πού στηρίζει τήν Ἐθνική ὑπόσταση καί ἀποκαλύπτει σέ δύσκολους καιρούς τή βαθειά θρησκευτικότητα τοῦ λαοῦ μας ἔστω καί ἂν ὑπολείπεται σέ ἐκκλησιαστικότητα (σ. 123)... Ὁ λαός, ὅμως, αὐτός πιστεύει, ξέρει νά ἀγαπᾶ καί δέν διστάζει νά κάνει καί μεγάλες θυσίες ἂν τοῦ ζητηθοῦν ἀπό τούς ποιμένες του (σ. 123).

Αὐτός ὁ λαός, ὅμως, δέν θέλει νά τόν προδίδουν. Καί προδοσίες στή συνείδησή του εἶναι οἱ ὑπερβολές, οἱ ἀκρότητες, οἱ αὐταρχισμοί, ἡ μανία

πλουτισμοῦ, οἱ κλοπές, τὰ ψεύδη, οἱ ἀλόγιστες σπατάλες, ἡ ἐπίδειξη, ἡ χλιδή, οἱ ἄδικες ἐπιτιμήσεις τῶν πιστῶν καί κάθε μορφή ἄρρωστου ἐκκλησιαστικοῦ ἡγεμονισμοῦ πού εἶναι ἔξω ἀπό τό πνεῦμα τῶν λόγων καί τό παράδειγμα τοῦ Κυρίου μας. Ὁ πιστός λαός θυμᾶται πολύ καλά ἐκεῖνα τὰ φοβερά λόγια του: «ὅς ἐάν θέλει γενέσθαι μέγας ἐν ὑμῖν, ἔσται πάντων δοῦλος· καί γάρ ὁ Υἱός τοῦ ἀνθρώπου οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλά διακονῆσαι, καί δοῦναι τήν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντί πολλῶν». Δυστυχῶς κάποιοι, εὐτυχῶς λίγοι, ἀπό ἐκείνους πού ζήτησαν νά διακονήσουν καί τό ξέχασαν καθ' ὁδόν· ντύθηκαν τίς ὑπερβολές τῆς ἐξουσίας, ἀμάρτησαν, σκανδάλισαν «τούς μικροῦς τῶν πιστευόντων» καί πρόδωσαν καί τόν «Καλό Ποιμένα» καί τό ἀγαπημένο του «ποίμνιο». (σ. 124)

Στό δεύτερο ἐρώτημα: Κι' ἐγώ (ὁ ἱερέας) ποιός λέω ὅτι εἶμαι, ἀπάντησε ἐμπεριστατωμένα ὁ Γραμματέας τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος καί ὑποψήφιος διδάκτορας καί στενός συνεργάτης μου ὁ κ. Τριαντάφυλλος Μπολτέτσος. Βασίστηκε σέ ἀποτελέσματα ἔρευνας, πού πραγματοποιήθηκε ἀνάμεσα σέ δεκάδες κληρικούς πολλῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος μέ τή βοήθεια τοῦ Ἐρωτηματολογίου Ποιμαντικοῦ Προβληματισμοῦ (βλ. Σειρά Ποιμαντική Βιβλιοθήκη ἀρ. 13Α: τὰ ἀποτελέσματα σ. 61-89· τό Ἐρωτηματολόγιο σ. 105-110). Ἐκανε ἐπίσης νύξεις μέσα ἀπό σχετικά πονήματα ἱερωμένων συγγραφέων (Γρυνιεζάκης, Αὐγουστίδης, Τιμιάδης, Ροδοπουλος). Ἡ εἰσήγησή του ἐπιγράφεται *Αὐτομαρτυρίες Ἱερέων γιά τήν ἀποστολή τους*.

Τό θέμα εἶναι ἐξαιρετικά ἐνδιαφέρον, τόσο γιά τούς λαϊκοὺς –γιά νά δοῦν τί σκέφτονται γιά τή ζωή καί τήν ἀποστολή τους οἱ ποιμένες τους– ὅσο καί τούς κληρικούς –γιά νά διασταυρώσουν τή δική τους αὐτομαρτυρία μέ τῶν ὑπολοίπων, ὅπως καί νά πληροφορηθοῦν τίς περιορέουσες ἀντιλήψεις, ὥστε νά διαπιστώσουν ἐάν πλεονάζουν οἱ ἀδελφοί καί συλλειτουργοί ἢ ἀπλῶς οἱ συνάδελφοι.

Μέ ἐπιτυχία συνθέτει στήν ἀρχή τίς ἀπαντήσεις στοιχειοθετώντας τό κείμενο μίας... Αὐτοβιογραφίας (σ. 80-81). Θά μπορούσαμε νά ποῦμε ὅτι ἀποτυπώνονται μέ τόν τρόπο αὐτό, ὀρισμένες σκέψεις ἑνός ὑποθετικοῦ πατρός Ποιμένα, πού ἐξηγεῖ στά ἀπομνημονεύματά του:

«...Ἐγίνα Ἱερέας τοῦ Ὑψίστου πρὶν ἀπό χρόνια. Πολλές φορές μέ ρωτάει ἡ ψυχὴ μου:

–Ποιά νομίζεις πώς είναι ή αποστολή σου, Πάτερ μου; Ποιός λές, ότι είσαι για τόν κόσμο καί τόν μικρόκοσμο τῆς ἐνορίας σου, για τόν ἑαυτό σου καί τήν οικογένειά σου, για τόν ἴδιο τόν Θεό;

Κάθομαι λοιπόν καί φαντάζομαι τόν ἑαυτό μου μπροστά στήν Ωραία Πύλη. Ἄλλοτε μέ τό πρόσωπο πρός τόν λαό, τούς ἐνορίτες μου, τή μικρή καί μεγάλη μου οικογένεια. Ἄλλοτε πάλι στρέφομαι πρός τόν Ἐσταυρωμένο.

Ὡς Ἱερέας, λοιπόν, βλέπω τήν ἀποστολή μου νά περιστρέφεται γύρω ἀπό τό τετράπτυχο: **κοινωνία – μαρτυρία – λατρεία – διακονία**. Αὐτές οἱ τέσσερις λέξεις ὀρίζουν καί τίς διαστάσεις-λειτουργίες τῆς ἀποστολῆς μου, ὅπως μοῦ τήν ἔχει ἐμπιστευτεῖ ὁ Κύριός μου μέ τούς ἁγίους Ἀποστόλους του...»

Σκίτσο ἀπό ἄρθρο τοῦ Α.Μ. Σταυρόπουλου ἐπιγραφόμενο «Ἡ αἰώνια ἄρπα καί τό ἐφήμερο χέρι», πού σχολίαζε τό ποιμαντικό ἔργο καί τίς λειτουργίες του (περ. «Ἐφημέριος» τεύχ. 9, 2008, σ. 14-15).

Ἄν θελήσουμε τώρα ἐπιγραμματικά νά παραθέσουμε πιά συγκεκριμένα ἐκτιμήσεις καί πεποιθήσεις τῶν κληρικῶν μας, σχετικῶς μέ τή φύση τῆς ἀποστολῆς τους θά τονίζαμε ὅτι ὁ ἱερέας εἶναι:

- Ἠγέτης καί ἐνεργό πρόσωπο.
- Ποιμένας καί Καθοδηγητής.
- Οικογενειάρχης.
- Πρότυπο ἀγωνιστή ἀνθρώπου για τή θέωση.
- Ἱεροκήρυκας καί Διδάσκαλος.
- Ἱεραπόστολος.
- Λειτουργός.

- Ποιμαντικός-Κοινωνικός εργάτης.

Ο εισηγητής κατακλείει τήν εισήγησή του μέ αποσπάσματα δύο ποιημάτων του Ἡγουμένου τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀγάθωνος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Φθιώτιδος Δαμασκηνοῦ Ζαχαράκη: *Τό χρέος μας* καί *Εἰς Ἱερέα* γιά νά καταλήξει στή φράση: Ὑστερα ἀπό ὅλα αὐτά «ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὁ σύγχρονος ἱερέας γνωρίζει καί προβληματίζεται σχετικά μέ τήν ἀποστολή του» (σ. 82).

Ἐάν οἱ ἄνθρωποι, ὁ κόσμος καί ὁ ἴδιος ὁ ἱερέας ἐπιχειρεῖ νά προσδιορίσει τήν ταυτότητά του, ὁ Θεός τί «ἀποκαλύπτει» πῶς θέλει, δηλαδή τούς ἱερεῖς του; Γιά τήν ἀπάντηση στό **τρίτο ἐρώτημα** ἀφεθήκαμε στήν εὐρηματικότητα καί τή γνώση τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Ἰωάννου Σκιαδαρέση, Ἐπικούρου Καθηγητοῦ στό Α.Π.Θ., ὁ ὁποῖος μέ πρωτότυπο τρόπο διακρίβωσε *Πρότυπα ἱερατικῆς διακονίας στήν Ἀποκάλυψη τοῦ Ἰωάννη* (σ. 41-78).

Στηρίζεται στίς ἑπτά ἐπιστολές πού ὁ ἀποκαλυφθεῖς Ἰησοῦς ἀποστέλλει μέ τή γραφίδα τοῦ Ἰωάννη πρὸς τίς ἑπτά ἐκκλησιαστικές κοινότητες τῆς Δ. Μ. Ἀσίας (Ἐφέσου, Σμύρνης, Περγάμου, Θυατείρων, Σάρδεων, Φιλαδελφείας, Λαοδικείας, κεφάλαια 2 καί 3). Ἄντλεῖ ἐπίσης στοιχεῖα ἀπό τίς ἐμφανιζόμενες σέ στρατηγικά σημεῖα μέσα στό ἔργο, ἱερές μορφές τῶν 24 πρεσβυτέρων. Σκιαγραφεῖ τέλος τό πρότυπο ἱερατικῆς διακονίας πού ὁ ἴδιος ὁ συγγραφέας Ἰωάννης ἐνσαρκώνει, ὅπως αὐτό ἀναδύεται μέσα ἀπό τίς πολλαπλές καί ἀλλεπάλληλες ὁράσεις, πού συνιστοῦν τό ἔργο του (σ. 42).

Ἐπιλεκτικά: Ὁ προφήτης καί Ἀπόστολος Ἰωάννης ἔχει βάλει πολύ ψηλά τόν πήχη καί τῆς ἱερωσύνης καί τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Ἔχει ὀρίσει αὐστηρά κριτήρια γιά τήν ἀξιολόγησή τους. Ὁ ἱερέας στήν Ἀποκάλυψη καλεῖται νά ἀνυψωθεῖ σέ προφήτη. Μέ προφητική συνείδηση καί βιωτή. Μέ προφητική λαλιά. Μέ προφητικό ὄραμα (σ. 78). Πλήν, ὅμως, «Βασικό μήνυμα τῆς Ἀποκάλυψης εἶναι ἡ ἀνάγκη μετάνοιας καί ἀγώνα γιά διόρθωση καί βελτίωση αὐτοῦ πού ὑπάρχει ἐδῶ καί τώρα. Αὐτά τά δύο στοιχεῖα ἢ μετάνοια καί ὁ ἀγώνας, εἶναι λοιπόν τό ζητούμενο· καί ἀποδεικνύονται ἰσχυρότερα τῆς ὅποιας πτώσης μας ἢ τῆς ἁμαρτίας μας» (55).

Στά τρία τεθέντα ἐρωτήματα πήραμε κατά τό ἀνθρωπίνως δυνατόν συγκεκριμένες ἀπαντήσεις καί σχηματίσαμε εἰκόνες γιά τίς λειτουργίες

πού όφείλουν οί ιερείς μας νά έκπληρώσουν διαλέγοντας τό τῆς ιερωσύνης άξίωμα ἢ λειτούργημα ἢ έπάγγελμα σέ μία έποχή σάν τῆ δική μας.

* * *

Γνωρίζουμε πόσον άπασχολεῖ τούς Ίεράρχες μας ἡ χειροτονία τῶν κληρικῶν πού θά έγκαταστήσουν στίς ένορίες τῶν θεοσώστων Μητροπόλεων τους. Έρχονται όμως στιγμές πού διερωτῶνται κατά πόσον διαψεύστηκαν ἢ έπαληθεύτηκαν οί έπιλογές τους στό νά ποῦν ένα μεγάλο ναι ἢ όχι στους κατά καιρούς ύποψηφίους. Σ' αυτό τό θέμα παρακλήθηκε νά άπαντήσει ό Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης Κύριος Άνθιμος μέ τήν εισήγησή του: *Εἰκόνες ποιμένων, διαψεύσεις καί έπαληθεύσεις – Ένας Ίεράρχης αναλογίζεται μορφές ιερέων πού χειροτόνησε* (σ. 95-109).

Μετά από όλίγα εισαγωγικά καί παραθέσεις κάποιων μή άρκούντως γνωστῶν πατερικῶν χωρίων σχετικῶν μέ τό θέμα, πού έξαίρουν τό ύψος τῆς ιερωσύνης καί τῶν εϋθυνῶν της, έκθέτει μέ γλαφυρή άφηγηματικότητα περιστατικά διαψεύσεων καί έπαληθεύσεων, λύπης καί χαρᾶς.

Κατέκλεισε τήν όμιλία του μέ τόν έξῆς έπίλογο: «Όσο μπορεῖτε χαρήτε τήν ιερωσύνη σας μέ τήν όλοκληρωτική προσφορά σας στό ιερό θυσιαστήριο, στόν λόγο τοῦ Θεοῦ, στήν έξομολόγηση, στίς πράξεις τῆς άγάπης, στόν σεβασμό καί τήν άγάπη πρὸς τῆ νεότητα τῆς Ένορίας σας, μεταφέρατέ το καί στους άλλους, διότι οί καιροί εἶναι δύσκολοι κι έρχονται χειρότεροι (σ. 109).

* * *

Μέ αυτή τήν έπιφώνηση παραχώρησε τό βῆμα στόν Πανιερώτατο Μητροπολίτη Άχελώου Κύριον Εϋθύμιον γιά νά αναπτύξει τό θέμα: *Ό ρόλος τοῦ όρθοδόξου ιερέως στή σύγχρονη έποχή* (σ. 25-39). Όπως πάντοτε μεθοδικός, ό άριστα γνωρίζων τά ποιμαντικά θέματα Έπίσκοπος, ένετόπισε μέ μία μικρή ιστορική αναδρομή τήν μετάβαση τοῦ ιερέως από τό ρόλο τοῦ τελεουργοῦ στόν ρόλο τοῦ ποιμένος, πού ό ίδιος ό Κύριός μας ένεσάρκωσε στόν τύπο καί τό πρότυπό του χριστιανοῦ «Καλοῦ Ποιμένος». Προχώρησε δίνοντας βασικά στοιχεῖα τῆς σύγχρονης έποχῆς

προτάσσοντας μερικά από τα θετικά στοιχεία του σύγχρονου κόσμου και συνέχισε με κάποια αρνητικά της σύγχρονης κοινωνίας.

«Τόσο τα θετικά όσο και ιδιαίτερα τα αρνητικά χαρακτηριστικά της σύγχρονης εποχής λειτουργούν ως πρόκληση για την ανασύνταξη του ρόλου του Ὁρθόδοξου Ἱερέως, ως προς την προσωπικότητά του ἀφ' ἑνός και ως προς τό ἔργο του ἀφ' ἑτέρου (σ. 33).

Ὡς προς τήν πρώτη θά πρέπει νά προσεχθεῖ:

- α) ἡ προσωπική γνώση καί σχέση τοῦ ἱερέως μέ τούς πιστούς·
- β) ἡ τροφοδοσία τοῦ ποιμνίου·
- γ) ἡ μέριμνα ὑπέρ τῶν προβάτων·
- δ) ἡ ἔξοδος στίς ὁδούς καί φραγμούς τῆς σύγχρονης ζωῆς τῶν ἀνθρώπων·
- ε) ἡ επέκταση τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐξειδικευμένων ἱερέων στά σύγχρονα κοινωνικοπολιτιστικά περιβάλλοντα·
- στ) ἡ πνευματική τροφοδοσία τοῦ λαοῦ·
- ζ) ἡ Κατήχηση·
- η) ἡ κοινοτική διάσταση τῆς ἐνορίας·
- θ) ὄχι μόνο λόγο, ἀλλά καί μέ ἔργα. Χρειάζεται ὁμως προσοχή, ὥστε νά ὑπάρχει ἰσορροπία μεταξύ τῶν δύο λειτουργιῶν: ὄχι μόνο λόγο, ἀλλά καί ὄχι μόνο ἔργα.

Μετά ἀπό ὅσα ἐξέθεσε ἦταν φυσικό νά ὀλοκληρώσει μέ τίς ἐξῆς ἀξιοπρόσεκτες ἐπισημάνσεις:

Ὁ ρόλος τῶν Ὁρθόδοξων Ἱερέων στή σύγχρονη ἑλληνική πραγματικότητα εἶναι οὐσιαστικός, σημαντικός καί ἀποφασιστικός. Ἄν δέν ὑπῆρχαν οἱ Ἱερεῖς θά ἔπρεπε νά τούς ἀνακαλύπταμε. Ἀλλά καί ἄν ἐκλείψουν οἱ Ἱερεῖς ἀπό τή σύγχρονη ἑλληνική κοινωνία, ἡ ζωή στή χώρα μας θά χάσει τήν ἰδιαιτερότητά της, τήν ὁμορφιά της καί κυρίως τήν ἀντοχή της στίς ἔξωθεν καταλυτικές ἐπιδράσεις καί ἀλλοιώσεις.

Ὡς ἐκ τούτου, ὅσοι νέοι ἐπιλέγουν τήν ἱερατική σταδιοδρομία, αὐτό τό ὄραμα καλοῦνται νά ὑπηρετήσουν. Πρόκειται νά συνεχίσουν μία σταδιοδρομία φορτωμένη μέ ἱστορικό μεγαλεῖο καί δόξα καί νά διαδραματίσουν ἕνα ρόλο μέ οὐσιαστική καί ζωτική σημασία, γιά τό παρόν καί τό μέλλον τῆς Πατρίδος μας.

* * *

Στήν τελευταία αυτή αναφορά του Πανιερωτάτου ἤλθε οἰονεῖ, ὡς ἀπάντηση ἢ πλούσια σέ ιδέες καί προτάσεις εἰσήγηση τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου π. Δημητρίου Ἀργυροῦ, Καθηγητοῦ τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Βελλᾶς Ἰωαννίνων:

«Ἱερεῖς σήμερα; Γιατί ὄχι;». Μήνυμα πού ἀπευθύνεται σέ σύγχρονους νέους ὑποψηφίους γιά τήν Ἱερωσύνη (σ. 152-157). Ὑπῆρξε μάλιστα ἡ σκέψη τό μήνυμα αὐτό νά μεταγραφεῖ σέ D.V.D. κατάλληλο γιά διανομή σέ ὑποψηφίους. Δέν κατέστη ὅμως δυνατή ἡ παραγωγή αὐτή μέχρι σήμερα. Ὁ π. Δημήτριος ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε ὑπῆρξε καί συντάκτης μέρους τοῦ ἐγκολπίου τοῦ ἱεροσπουδαστοῦ μέ τόν τίτλο: «Κλήσεως ἐπουρανίου μέτοχοι» πού διανεμήθηκε σέ προηγούμενη ἐβδομάδα ἱερατικῶν κλήσεων.

Ἐπιχειρεῖ νά δώσει τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα αὐτοῦ του «σήμερα» δίδοντας καί ἀπάντηση στό αἶτημα «περί τῆς ἀνάγκης τοῦ ἐκσυγχρονισμοῦ τῆς Ἐκκλησίας» πού συνοψίζεται κυρίως στόν ἐκσυγχρονισμό τοῦ κλήρου. Ἀλλά ἐκσυγχρονισμός θά ἔπρεπε νά σημαίνει «ἡ ἰκανότητα νά ἀντιλαμβάνεται, ὡς εὐαίσθητος δέκτης, τά μηνύματα τοῦ καιροῦ του, νά ἀφουκγράζεται σωστά τόν παλμό καί τόν προβληματισμό τοῦ σημερινοῦ κόσμου, νά κατανοεῖ τίς δυσκολίες καί τίς ἀγωνίες τῶν ἀνθρώπων, νά ἐρμηνεύει τίς στροφές τοῦ κοινωνικοῦ βίου, τίς ὅποιες ἀλλαγές τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, νά ὑπερβαίνει τίς ὅποιες κρίσεις τῆς ἐποχῆς του, νά ὀδηγεῖ τούς ἀνθρώπους, «τόν λαόν τοῦ Θεοῦ» (Λουκᾶ 7, 16) ὡς ἡγούμενος καί προηγούμενος τῆς ἐποχῆς του, εἰ δυνατόν, καί ὄχι ὡς οὐραγός, ἢ ἀκόμη καί ὡς συνοδοιπόρος» (σ. 159-160)

Ἐπειδή, ὅμως, στή σύγχρονη ἐποχή, πολλές φορές παρουσιάζεται παραμορφωμένη, ἄλλοτε μὲν ἐσκεμμένα ἄλλοτε δέ λόγω λαθῶν καί ἀστοχιῶν τῶν κληρικῶν, ἡ εἰκόνα, τό «προφίλ» καί ἡ διακονία τοῦ Ὁρθόδοξου ἱερέα, εἶναι ἐπιτακτική ἀνάγκη ἡ Ἐκκλησία νά προβάλλει σωστά πρὸς τά μέλη τῆς καί τόν κόσμο γενικότερα τόν αὐθεντικό «προφίλ» τοῦ λειτουργοῦ τῆς, τοῦ Ἱερέα (σ. 160). Ἔτσι ὁ λαός τοῦ Θεοῦ καί ὁ κόσμος θά ἀναγνωρίζουν τόν αὐθεντικό ποιμένα, θά δέχονται τόν λόγο του καί θά πείθονται σ' αὐτόν χωρίς νά ἀμφιβάλλουν, νά ἐρίζουν ἢ νά στασιάζουν καί δέ θά ἀδυνατεῖ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ σήμερα (σ. 161).

Παράλληλα στηρίζοντας τούς ἤδη λειτουργούς τῆς καθ' ἡμέραν εἰς τήν διακονίαν τους, μεριμνώντας καί διά τήν ἐν γένει οικογενειακή τους κατάσταση, δύναται ἡ Ἐκκλησία ὄχι μόνον προτρεπτικά καί

παρακλητικά, αλλά μετά παρηγορίας και πειθοῦς νά ἀπευθύνεται πρὸς τὰ νέα μέλη της, διὰ νά προσέρχονται στή διακονία της ἀνενδοιάστως, λέγοντάς τους:

«Ναί δύνασθε νά εἰσθε Ἱερεῖς σήμερα».

Ἡ ὠραία εἰσήγηση συνεχίζεται μέ ρεαλιστικές σκέψεις γιὰ τὴν προετοιμασία τῶν ὑποψηφίων καί τίς πρωτοβουλίες τῆς ποιμαίνουσας Ἐκκλησίας καθὼς καί συγκεκριμένες βοηθητικές προτάσεις πού καταθέτει στό τέλος της (σ. 175-177).

* * *

Ἀπό τό σήμερα ὅμως περνᾶμε στό μέλλον μέ τὴν πυκνή σέ νοήματα καί καίρια σέ ἐπισημάνσεις εἰσήγηση τοῦ Αἰδεσιμολογιώτατου Πρωτοπρεσβυτέρου π. Βασιλείου Θερμοῦ, Παιδοψυχιάτρου καί Ἐπικούρου Καθηγητῆ τῆς Ἀνωτάτης Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν:

«Πῶς βλέπουμε τό μέλλον τῶν ἱερέων, τῆς ἱερατικῆς διακονίας καί τὴν ὑπαρξη καί παρουσία τῶν ἐκκλησιαστικῶν θεσμικῶν ὀργάνων (ἐνορία, μητρόπολη, ἐκκλησιαστική διοίκηση) στή μετανεωτερικὴ ἐποχή: Ἀρνητικὲς προοπτικὲς-θετικὲς ἐλπιδοφόρες προσδοκίες» (σ. 127-149). Ὁ τίτλος καί μόνο εἶναι περίληψη τῆς εἰσηγήσεως. Ὁ ἴδιος παρατήρησε ὅτι ὁ τίτλος πού τοῦ δόθηκε ἦταν ὁ μεγαλύτερός της Ἡμερίδος. Μπόρεσε ὅμως νά καταθέσει ἐπιτυχῶς τίς προδιαγραφές ὑπὸ τίς ὁποῖες φαντάζεται τὸν κληρικό καθὼς καί τὸν ἐκκλησιαστικό ὀργανισμό τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου αἰῶνα, καί πού οἱ ἐξελίξεις τῆς ἐποχῆς ζητοῦν ἢ καί ἀπαιτοῦν. Ἐνσωματωμένες, τίς περισσότερες, τίς βρῖσκουμε στίς τελευταῖες Προτάσεις (σ. 130-140, 220).

α) Νά τιμᾷ τὸν λειτουργικό λόγο καί τό νόημά του.

β) Νά μὴν υἰοθετεῖ παντός εἶδους προσωπεῖα.

γ) Νά χαίρεται τὴν διαφορετικότητα τῶν ἄλλων, χωρὶς νά αἰσθάνεται ὅτι ἀπειλεῖται ἀπὸ αὐτή, ὥστε νά καταστήσει καί τοὺς «διαφορετικούς» συνεργάτες του.

δ) Νά γνωρίζει ὅτι πολλοὶ βαπτισμένοι Χριστιανοὶ ἀδιαφοροῦν ἢ βρῖσκονται ἐκτὸς τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινότητος, γιὰ νά διασώσουν ἴσως τὴν πίστη τους.

ε) Νά μετανοεῖ γιὰ ἐκείνους πού δέν θέλουν ἢ δέν μποροῦν νά μετανοήσουν.

στ) Νά αγωνίζεται για μία δυνατή αγάπη μέ τή σύζυγό του καί για ένα γάμο ύψιστης ποιότητας (ό έγγαμος). Νά βιώνει άφιερωτικά τή μοναχική του κλίση (ό άγαμος).

Έπιτρέψτε μου, όμως, νά παραθέσουμε μία τελευταία ψηφίδα τοῦ ωραίου μωσαϊκοῦ έπιτεύγματος τοῦ π. Βασιλείου Θερμοῦ, ή όποία αναδεικνύει μία βασική λειτουργία τής ιερατικῆς διακονίας:

«Ο καλός έπίσκοπος καί ό καλός ιερέας τοῦ μέλλοντος θά εἶναι έν πολλοῖς ό λειτουργός τῶν άνθρωπίνων σχέσεων ό καταλύτης τῶν παραφωνιῶν καί τῶν συγκρούσεων, ό ένορχηστρωτής καί διευθυντής μίας μουσικῆς συμφωνίας πού θά δοξολογεῖ τόν Θεό μέ τή βιοτή καί τή δράση της» (σ. 135).

* * *

Άς έλθουμε, όμως, καί στήν τελευταία ανακοίνωση τής Ημερίδος πού ἦταν ή δική μου. Από χρόνια μπορῶ νά πῶ ότι μέ βασάνιζε ή ιδέα νά μπορέσω νά σχολιάσω ένα κείμενο τοῦ Χρήστου Μαλεβίτση «Η προδοσία τῶν ποιμένων» σέ συνδυασμό μέ ένα κείμενο τοῦ άγίου Άθανασίου τοῦ Παρίου, πού κάλλιστα μποροῦσε νά έπιγραφεῖ «Η Καλή Ποιμαντική». Καί τά δύο αὐτά κείμενα βρίσκονται στή διάθεσή σας ὡς Παράρτημα (σ. 189-207) τής Εισήγησῆς μου πού φέρει τόν τίτλο: «Η Προδοσία τῶν Ποιμένων» καί ή «Καλή Ποιμαντική», Σχόλια σέ ένα πρόσφατο καί σέ ένα παλαιότερο κείμενο (σ. 179-188).

Στήν Ημερίδα πού αναφερόμαστε μοῦ δόθηκε ή εὐκαιρία νά μιλήσω γι' αὐτά τά κείμενα πιστεύοντας ότι ανταποκρίνονται πλήρως στούς προβληματισμούς της καί εὐθύς άμέσως έξηγῶ τό γιατί.

Η σημερινή έλληνική κοινωνία έμφανίζει σημαντικές όμοιότητες μέ εκείνην τοῦ τέλους τοῦ δεκάτου ὄγδοου αἰώνα, τότε πού διαμορφωνόταν ή νέα πνευματική πορεία τοῦ Γένους. Πολλές τάσεις αντιδικοῦσαν τήν προτεραιότητα. Αντίρροπες δυνάμεις διεκδικοῦσαν γιά λογαριασμό τους τήν τελευταία λέξη. Σ' αὐτή τήν διαμάχη ό λόγος τοῦ Άθανασίου τοῦ Παρίου (1715-1813) άντηχεῖ ὀδηγητικός, σημαδεύοντας τήν κατεύθυνση καί ὀριοθετώντας τή σωστή κίνηση στή σκακιέρα τῶν ἐρίδων καί τῶν άντεγκλήσεων.

Η εὐθύνη τής Έκκλησίας ἦταν καί εἶναι τεράστια. Τό πᾶν, κυριολεκτικά τό πᾶν, έξαρτᾶται ἀπό τήν «καλή ποιμαντική». Η έλλειψη «ποιμαντικῆς προνοίας» συνεπάγεται πολλά δεινά, γιά τούτο «εἶναι

ἀναγκαία εἰς τὸν κόσμον ἢ ποιμαντικὴ πρόνοια» καὶ νὰ φανερωθοῦν οἱ καρποὶ τῆς «ἀληθινῆς ποιμαντικῆς». Καλύτερη διαζωγράφηση τοῦ ἔργου τοῦ Ποιμένα δὲν θὰ μπορούσαμε νὰ ἔχουμε ἄλλη ἀπὸ αὐτὴν ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴν γραφίδα τοῦ τιμημένου αὐτοῦ τέκνου τῆς Ὁρθοδοξίας, στὸ ἔργο του *Περὶ τῆς ἀληθοῦς Φιλοσοφίας*, ποὺ τυπώθηκε ἐν Τριεστίῳ τὸ 1802. Πιὸ συγκεκριμένα, ἀπὸ τὸ τρίτο κεφάλαιο ποὺ ἐπιγράφεται: «Ὅτι εἶναι ταλανισμοῦ ἄξιον τὴν σήμερον τὸ γένος τῶν χριστιανῶν, ὅτι τοῦ λείπει ἡ ποιμαντικὴ πρόνοια» (σ. 25-30).

Κατὰ παράδοξο τρόπο, ὁ σύγχρονός μας νεοέλληνας φιλόσοφος καὶ στοχαστής, Χρηστος Μαλεβίτης (1927-1997), διατυπώνει ἀνάλογες θέσεις σ' ἓνα ὑψίστης σπουδαιότητος δοκίμιο ἀναφερόμενος στὴν «προδοσία τῶν ποιμένων» (*Δυτικὰ τῆς Ἑδέμ*, Ἐκδ. τῶν Φίλων, Ἀθήνα 1990, σ. 185-186). Ἐκεῖ θέτει ὡς προμετωπίδα τοῦ δοκιμίου του τοὺς γνωστούς στίχους τοῦ Ἰεζεκιήλ (34, 6-8): «Καὶ διεσπάρη μου τὰ πρόβατα ἐν παντὶ ὄρει ... καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτούς, τὰ δὲ πρόβατα μου οὐκ ἐβόσκησαν».

Ἄν «ἡ θεμελιακὴ ἐκλογή τοῦ εὐρωπαϊοῦ ἦταν ἡ χριστιανικὴ, ἡ χριστιανικὴ ἐκλογή εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς... μία ἐκλογή ριζικὴ»... «Γιατί δὲν ἀλαφιάζονται αὐτοὶ ποὺ ἐμμένουν στὴ χριστιανικὴ ἐκλογή καὶ ἀντὶ νὰ ὑπερμαχήσουν φυγομαχοῦν;» Ἄν σήμερα ἔχουμε «ἀνάγκη ἀπὸ ἓνα θεολογικὸ λόγο ποὺ νὰ διευκρινίζει», μήπως ἔχουμε καὶ σήμερα «ἔλλειμμα ποιμένων τῶν ὁποίων ἡ ζωὴ ἐφιλονεῖ μετὰ τὸν λόγον καὶ ὁ λόγος μετὰ τὴν ζωὴν, ποῖον ἀπὸ τὰ δύο νὰ ὠφελήσῃ περισσότερόν τοὺς πιστούς;» (Ἀθανάσιος Πάριος).

Ὁ Μαλεβίτης εἶναι κατηγορηματικὸς καὶ συνεγείρει τίς θεολογικὲς συνειδήσεις. Συναντᾷ τὸν προβληματισμὸ τοῦ Ἀθανασίου τοῦ Παρίου μετὰ ἄλλο ἴσως λεξιλόγιο καὶ ἐκφραστικὴ διατύπωση. Ὁ ἓνας μιλάει γιὰ τὸν λόγο τῆς εὐαγγελίας ὡς τὸν πιὸ ἐπαναστατικὸ καὶ μεταμορφωτικὸ λόγο. Ὁ ἄλλος παρομοιάζει τοὺς ἱερεῖς ὡς ψυχᾶς, ὡς ἄλας, ὡς πύρινο στύλο καὶ ὀμιλεῖ γιὰ τὴν ἀναγκαιότητα τῶν ἀληθινῶν ποιμένων.

Ἡ ἀκόλουθη διαπίστωση τοῦ Μαλεβίτη εἶναι καίρια: Οἱ ἡμέρες μας εἶναι χαλεπὲς καὶ πολυσήμαντες... Στὰ σταυροδρόμια τοῦ αἰῶνα μας φυσοῦν πολλοὶ ἄνεμοι. Ὅσοι ἔχουν βαθιὰς ρίζες δὲν θὰ παρασυρθοῦν. Ἀλλὰ θὰ συγκρατήσουν καὶ τοὺς ἄλλους.

Αυτή είναι ή μεγάλη προσδοκία πού μπορούμε ν' αντιτάξουμε στην προδοσία στην όποία αναφερθήκαμε. Καί οί δύο συζητητές μας έντόπισαν τούς κινδύνους καί τὰ ἀγαθὰ δύο διαφορετικῶν στάσεων ζωῆς τῶν ποιμένων μας. Ὁ καθένας μὲ τὶς δικές του βέβαια προϋποθέσεις ἔθεσε τὰ εὐχόμενα καί τὰ ἀπευχόμενα, τὰ εὐκταῖα καί τὰ ἀπευκταῖα, τὶς προϋποθέσεις γιὰ μία ἐπιτυχῆ ἀποστολή τοῦ ἱερέως στή σύγχρονη ἐποχή.

Ὅλοι μας ἀναμένουμε, συνεπῶς, νὰ ἀνταποκριθεῖ στὰ κελεύσματα τῶν καιρῶν καί στίς ἐπιταγές τῆς θείας του κλήσεως. Πρέπει, ὅμως, νὰ τοῦ ὑποσχεθοῦμε ὅτι θὰ σταθοῦμε στὸ πλάϊ του ὡς καλοὶ παραστάτες καί δὲν θὰ τὸν ἐγκαταλείψουμε μόνον στὸν εὐγενικὸ ἀγῶνα πού ἔχει ἀναλάβει καί τοῦ ἔχει ἀναθέσει ἡ Ἐκκλησία μας.

* * *

Ἐπιτρέψτε μου Σεβασμιώτατε, Θεοφιλέστατε, Σεβαστοὶ Πατέρες νὰ ὀλοκληρώσω τὴ σημερινή μου ὁμιλία μὲ μία παροιμία πού μὲ ἀξιοθαύμαστο τρόπο περιγράφει τὴν ἀποστολή τοῦ ἱερέα στίς τέσσερις διαστάσεις της. Ὅχι μόνο στή σύγχρονη ἐποχή πού ἐστίασαμε τὴν παρουσίασή μας ἀλλὰ διαχρονικά. Ἀξίζει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν νὰ τονίζουμε τὰ βασικὰ σὰν ἀναβάπτιση στήν ἀποστολή τοῦ ἱερέως σήμερα καί πάντα. Ἡ παροιμία μᾶς λέει ὅτι:

«Ὁ ἄνθρωπος ἔζησε σωστὰ στὴ γῆ, ἂν ἔχτισε ἓνα σπίτι, φύτεψε ἓνα δέντρο, μεγάλωσε ἓνα παιδί καὶ ἄφησε ἓνα μαθητή.

Ναί, αὐτὸς εἶναι ὁ ἱερέας μας:

- Ἀναστηλώνει τὸν οἶκο τοῦ Θεοῦ·
- φυτεύει ἓνα περιβόλι -τὸ περιβόλι τοῦ Θεοῦ·
- τὸ ποτίζει μὲ τὸν πνευματικὸ του λόγο καί τὶς προσευχές·
- δημιουργεῖ ὄχι μόνον ἓνα παιδί, ἀλλὰ τὴν οἰκογένεια τοῦ Θεοῦ μὲ πλῆθος παιδιῶν καὶ μαθητῶν.

Καὶ ὅλο αὐτὸ τὸ ἔργο θὰ τὸ συνεχίσουν τὰ δικά του παιδιά.

Δόξα στὸ Θεὸ γιὰ ὅλα!»¹

Σᾶς εὐχαριστῶ γιὰ τὴν προσοχή σας.

¹ Ἀπὸ τὸ βιβλίο τοῦ Γεωργίου Π. Ἀνσίμωφ, *Ἐχθρὸς τοῦ λαοῦ, Ἡ σταυρική πορεία τοῦ ἁγίου Νεομάρτυρα π. Παύλου Ἀνσίμωφ (1891-1937)*. Μετάφραση: Ναταλία Νικολάου, Ἐπιμέλεια Ἀρχιμανδρίτου Νεκταρίου Ἀντωνόπουλου, Ἐκδόσεις «Ἀρχονταρῖκι», Ἀθήνα 2009, σ. 266.